

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на научна степен "доктор на науките"

Автор на дисертационния труд: доцент, доктор Кирил Николов Колев

Тема на дисертационния труд: „Концептуален модел на управление на безопасността в морския транспорт“

Изготвил становището: Проф. Георги Василев Бахчеванов, ДН

1. Дисертационният труд предлага съвременно теоретично обобщаване и допълване на теорията и практиката относно управлението на безопасността в морския транспорт.

По предложената тема на дисертационния труд не е провеждано цялостно изследване, което да обобщи подходите, приоритетите, опита и резултатите на всички организации за сигурност в морския транспорт.

Нарастващата потребност от знания за управление на безопасността в морския транспорт и най-добри практики в нейното осъществяване подсилва актуалността на темата и необходимостта от подобряване на подходите към планирането, организацията и нейното ръководство.

Актуалността на основния научен проблем в представения дисертационен труд е свързана с разрешаване на потребността от национално-отговорно управление на безопасността в морския транспорт.

Проблемът със създаването на способности за вземане на ефективни решения в управлението на безопасността в морския транспорт е в недостатъчна степен разработен на национално равнище, което се отразява негативно на българските участници в международния трафик на корабоплаване.

2. Авторът познава в детайли състоянието на проблема. Доброто образование, големият практически опит и доказаната склонност към научни изследвания му позволяват да се заеме с така актуалната тема. Отнася се творчески, бих казал прекалено критично към съществуващия литературен материал.

В процеса на изследването са използвани научни разработки на 355 източника, от които: 60 на български език (2 от Интернет); 15 на руски език; 280 на английски език (26 от Интернет) В дисертацията е изложена подробна библиография на 21 страници.

Приятно впечатление прави свободното и коректно използване на богат математически апарат.

3. За нуждите на изследването в качеството на общонаучен изследователски метод е приложен системният подход и по-конкретно - системният анализ.

При разкриването на темата са изследвани няколко големи и сложни системи с голямо количество функционално свързани и йерархически зависими елементи. Според мен, избраните от автора методи за емпирични и теоретични

изследвания му позволява да даде отговор на поставената цел и решаваните задачи в дисертационния труд.

Методите за емпирични изследвания, като проучване и анализ на информационни източници; вероятностно-честотни (статистически) методи; правен, икономически, експертен (матрица на риска) и факторно-ситуационен анализ, подобие и сравнение от теорията на организациите, теорията на риска, теорията за вземане на решение и теорията на моделите, са прилагани за разкриване на състоянието и актуалността на проблема и в хода на изпълняваните проектни разработки.

Методите за теоретични изследвания, като математическо и игрово моделиране, алгоритмично-структурни методи за изследване на уязвимостите, събитията и обединяващия ги метод, за създаване и анализ на типови варианти на сценарии на процеси.

Целта на дисертационния труд „създаване на концептуален системен модел за управление на безопасността в динамично изменящата се среда на морските превози“ е ориентирана към темата на дисертацията. Тя е достижима и обслужва автора при определяне на основните задачи на дисертационния труд. Мотивират го за постигане на конкретни научни и научно приложни резултати. Задачите са специфични и посочват в кои области ще се насочат усилията на дисертанта и в кои няма. Информират за основните приоритети при провежданите изследвания.

4. В дисертацията са получени научни и научно приложни приноси.

4.1. По съществени научни резултати реализирани в разработката са следните:

- Формулирана и обосновавана е методологическата основа на управлението на безопасността в морския транспорт;
- Създадена е цялостна методологическа основа за изучаване и анализ на аварийните процеси в морския транспорт;
- Определени са параметрите на пряка зависимост на развитието на морския транспорт от състоянието на световната икономика и възможностите за създаване на интегрирана среда на безопасност;
- Определени са възможностите за научна поддръжка при преодоляване на съществуващите затруднения по управление на безопасността - разработване, апробиране, въвеждане и усъвършенстване на концептуален системен модел на управление на безопасността на морския транспорт;
- Определени са способите за ограничаване на неопределеността във възникването, протичането и очакваните последствия при реализация на аварийни процеси в морския транспорт;
- Определени са способностите за отчитане на съвместното въздействие на условията на околната среда, характеристиката на организацията и интензивността на корабоплаването върху обектите на морския транспорт;
- Разкрити са: методите за оценяване на тежестта на последиците от реализация на аварийни процеси; методите за оценяване на допустимостта на риска; предимствата, недостатъците и способите за усъвършенстване на методите за анализ и оценка на субективния фактор в безопасността на морския

транспорт; предимствата, недостатъците и способите за усъвършенстване на безопасните условия на работната среда в морския транспорт. предимствата, недостатъците и способите за усъвършенстване на методите за анализ (разследване) на аварийните процеси в морския транспорт.

4.2. В дисертационния труд са постигнати и конкретни **научно-приложни резултати**:

- Определени са: способите за преодоляване на съществуващите проблеми чрез използване на тенденциите на развитие на интересите на участниците в морския транспорт и предпоставките за преодоляване на възможните конфликти по отношение на управлението на безопасността в морския транспорт; съществуващите проблеми по управление на безопасността и тяхното отражение в международния режим на регламентивни норми, произтичащите изисквания към организацията, осъществяваните контрол и дейности по безопасността на морския транспорт; предпоставките за управляемост чрез определяне на критичните условия и времево-пространственото разпределение на критичните възли на аварийните процеси в морския транспорт.
- Разкрит е системният характер на процеса на саморазрушаване на обектите от морския транспорт и е направен извод, че при управление на безопасността е необходимо предотвратяване на катастрофалното неконтролируемо развитие на саморазрушаването и привеждането му към еволюционна управляема.
- Разкрити са условията за управляемост на безопасността по интегрални показатели (отношение наблюдавани/необходими стойности към установени допустими и пределни области на контролираните параметри).

Авторът доказва, че:

- Системният анализ на средата на безопасност в морския транспорт създава предпоставки за формулирането на блок – дейности на предварителната оценка в концептуалния системен модел за управление на безопасността.
- Системният анализ на методологическите основи за изследване на аварийния процес и вземане на решения по безопасността създава предпоставки за формулирането на блок – дейности на оценката на безопасността в концептуалния системен модел за нейното управление.
- Системният анализ и оценка на безопасността в морския транспорт предоставя методологическа основа за изпълнение на блок – дейности по оценка на допустимостта на риска в концептуалния системен модел на управление на безопасността.
- Системният анализ на управлението на безопасността в морския транспорт предоставя методологическа основа за изпълнение на блок – дейности по управление на безопасността в концептуалния системен модел.

4.3. Разработеният концептуален системен модел на управление на безопасността отразява избирането на цялостна последователност от изпълнявани операции в съответствие с изпълняваните функции по избягване, предотвратяване, възпрепятстване развитието на аварийния процес, ограничаване на негативните последици и осигуряване на защита на подложените на неговите въздействия обекти и създава необходимите регулативни възможности за управление.

Относно избирането на последователността от изпълнявани операции, се разработва цялостна характеристика на съществуващите проблеми с безопасността в морския транспорт с разкриване на средствата и вариантите за тяхното разходо-ефективно разрешаване при съществуващите предели на управляемост.

Относно осигуряване на защита, се осигурява трансформирането на регулативните възможности, средствата и вариантите на дейности по безопасността в способности за управляемо постигане на допустимите равнища на риск за защитаваните обекти в морския транспорт.

Научните резултати и приносите на дисертационния труд могат да се отнесат към натрупване на нови факти свързани с изграждането и развитието на теорията за физическата защита на обекти от критичната инфраструктура. Приносите обогатяват съществуващите знания, доказват и развиват съществени страни в съвременните научни проблеми.

Според мен, авторът успява по убедителен начин да докаже работната си хипотеза: „На основата на съществуващите теории, методи и подходи на безопасността в морския транспорт може да се създаде достатъчно обхванен концептуален системен модел за управление на безопасността в динамично променящата се среда на реализация на морските превози. Концептуалният системен модел е отворена система, която може да бъде обогатявана с нови възгледи относно други аспекти за управление на безопасността в морския транспорт”.

5. Части от дисертационното изследване са използвани при изпълнението на проекта „Анализ и оценка на навигационния риск за нефтопровода “Бургас-Александруполис”. През 2012 г. този проект е отличен с награда “Варна” за високи постижения в областта на техническите науки.

6. Сферата на приложение на получените резултати от изследването в дисертационния труд обхваща: теорията и практиката на управление на безопасността в морския транспорт; подготовката, преподготовката и повишаването на квалификацията на управленски кадри в морския транспорт, включително на кадри за ВМС и МВР, в качеството им на морски длъжностни лица; теорията и практиката на управление на безопасността в останалите видове транспорт и други отрасли на икономиката.

Дисертацията може да се използва от: експертите на стратегическо и оперативно ниво при осъществяване на необходимите задължителни промени в областта на управление на безопасността в морския транспорт; висшите училища с учебни програми в сферата на управление на безопасността в морския транспорт; научно изследователски институти в областта на безопасността в морския транспорт.

Препоръчвам на автора на основата на всяка от главите на дисертационния труд да подготви учебник или учебно пособие.

7. Авторефератът правилно отразява основните положения и научните приноси на дисертационния труд. Направен е съгласно изискванията.

Публикациите свързани с дисертационния труд са 14 (четирнадесет).

Стилът на автора е задълбочен, достъпен, академичен. Според мен те представляват съществена част от изследването и отразяват получените резултати в него.

Нямам съвместни публикации с доцент, доктор Кирил Николов Колев.

8. Нямам съществени критични бележки към дисертационни труд. Общите изводи и препоръки са включени в заключението на дисертацията. Според мен, те трябва да са отделно, след изводите на последната глава. Заключението да е посветено на изпълнението на работната хипотеза.

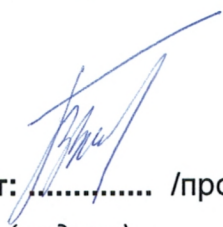
9. Разработеният дисертационен труд от доцент, доктор Кирил Николов Колев по съдържание, обем и структура напълно отговаря на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ регламентирани в Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение.

Дисертацията и публикациите свързани с нея са самостоятелно дело на кандидата и успешно защитават изявените от него в справката претенции за научни и научно - приложни приноси.

Оценката ми за дисертационния труд на тема „Концептуален модел на управление на безопасността в морския транспорт“, разработена от доцент, доктор Кирил Николов Колев е „**положителна**“.

Предлагам на уважаемото жури **да даде научната степен** „доктор на науките“ на доцент, доктор Кирил Николов Колев в професионално направление “Администрация и управление”, специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)”.

Дата 18.04.2013 г.

Рецензент: /проф. Бахчеванов/
(подпис)